

V Bruseli 12. mája 2026
(OR. en)

Medziinštitucionálny spis:
2026/0060 (NLE)

8931/26
ADD 1

RECH 207
RELEX 601

POZNÁMKA

Od: Generálny sekretariát Rady

Komu: Výbor stálych predstaviteľov/Rada

Č. predch. dok.: 8120/26

Predmet: *Príprava zasadnutia Rady pre konkurencieschopnosť (vnútorný trh, priemysel, výskum a kozmický priestor), ktoré sa uskutoční 28. – 29. mája 2026*

Odporúčanie Rady o rámci Európskej únie pre vedeckú diplomáciu
– prijatie

ODPORÚČANIE RADY

o rámci Európskej únie pre vedeckú diplomáciu

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 292 v spojení s jej článkom 182 ods. 5,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

keďže:

- (1) Veda je celosvetový verejný statok, ktorý rozširuje hranice poznania a vyvíja riešenia v prospech ľudstva prostredníctvom základného a aplikovaného výskumu, a to v rámci verejného aj súkromného sektora.
- (2) Univerzálny jazyk vedy dokáže spájať a inšpirovať ľudí a národy.
- (3) Veda bola vždy hnacou silou európskej integrácie a prispievala k formovaniu európskej identity založenej na spoločných zásadách a hodnotách.
- (4) Veda, výskum, inovácie a vysokoškolské vzdelávanie sú základnými prvkami mäkkej moci Únie a prispievajú k posilneniu vzťahov Únie s tretími krajinami.

- (5) Je potrebné zabezpečiť, aby bol medzinárodný systém výskumu a inovácií otvorený a bezpečný podľa zásady „také otvorené, ako je len možné, také uzavreté, ako je potrebné“ v súlade s odporúčaním Rady o posilnení bezpečnosti výskumu¹.
- (6) Výskum a inovácie sú jadrom konkurencieschopnosti, odolnosti, prosperity a spoločenského blaha Únie a zároveň prispievajú k ochrane jej záujmov a hodnôt.
- (7) Program Horizont Európa je najväčší multilaterálny program v oblasti výskumu a inovácií na svete, ktorý je otvorený pre účasť tretích krajín, okrem iného prostredníctvom pridruženia dôveryhodných partnerských krajín nielen v susedstve Únie, ako aj pre účasť výskumných pracovníkov z celého sveta.
- (8) Cieľom iniciatívy „Vyberte si Európu pre vedu“² je zvýšiť príťažlivosť Únie pre výskumných pracovníkov z celého sveta, najmä prostredníctvom grantov Európskej rady pre výskum (ERC)³, akcií Marie Curie-Sklodowskej (MSCA)⁴ a nástrojov poskytovaných na národnej a prípadne nižšej ako národnej úrovni.
- (9) Vývoj a zavádzanie prelomových technológií, ako je umelá inteligencia alebo kvantové technológie, prispievajú k rastúcej celosvetovej konkurencii a majú zásadný vplyv na životy ľudí. Využívanie umelej inteligencie vo vede ako transformačnej sily vytvára bezprecedentné príležitosti, ako aj výzvy, napríklad v súvislosti s duševným vlastníctvom, so správou údajov, vedeckým publikovaním, spoločným využívaním modelov, prístupom k znalostiam a výpočtovej technike, ako aj vedeckou etikou a integritou.

---

¹ Odporúčanie Rady z 23. mája 2024 o posilnení bezpečnosti výskumu, Ú. v. EÚ C 3510, 30.5.2024.

² https://commission.europa.eu/topics/research-and-innovation/choose-europe_en?prefLang=sk.

³ <https://erc.europa.eu/homepage>.

⁴ <https://marie-sklodowska-curie-actions.ec.europa.eu/>.

- (10) Únia sa nachádza v nepredvídateľnom geopolitickom prostredí, v ktorom sú medzinárodná spolupráca, demokracia, multilateralizmus, právny štát a samotná veda pod stále väčším tlakom.
- (11) Štátni a neštátni aktéri vyvíjajú čoraz väčší tlak na globálne a spoločné statky, a to aj na prostredia mimo vnútroštátnych právomocí.
- (12) Pokrok v plnení Agendy OSN 2030 pre udržateľný rozvoj⁵, cieľov udržateľného rozvoja a v riešení trojitej planetárnej krízy, ktorá pozostáva zo zmeny klímy, straty biodiverzity a znečistenia, nie je dostatočný, a preto je potrebné spoločné úsilie štátov založené na vedeckých dôkazoch.
- (13) Únia a jej členské štáty patria k hlavným subjektom, ktoré umožňujú činnosť globálnych medzivládnych vedecko-politických orgánov, ako je Medzivládny panel o zmene klímy (IPCC),⁶ Medzivládna vedecko-politická platforma pre biodiverzitu a ekosystémové služby (IPBES)⁷ a Medzivládna vedecko-politická skupina pre chemické látky, odpad a predchádzanie znečisťovaniu (ISP-CWP)⁸.
- (14) Výskum poskytuje dôkazy potrebné na podporu medzinárodných dohôd a v relevantných prípadoch podporuje politické rozhodnutia v širokej škále odvetvových diplomácií.
- (15) Zahraničná a bezpečnostná politika vrátane spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky (SZBP) ovplyvňuje politiky v oblasti výskumu a inovácií, a to priamo, napr. ukladaním obmedzení na spoluprácu s určitými medzinárodnými partnermi a konkurentmi, a nepriamo, napr. uľahčovaním medzinárodnej spolupráce a vytváraním rovnakých podmienok.

---

⁵ <https://sdgs.un.org/2030agenda>.

⁶ <https://www.ipcc.ch/>.

⁷ <https://www.ipbes.net/>.

⁸ <https://www.unep.org/isp-cwp>.

- (16) Keďže znalosti, výskum a inovácie sa viac ako kedykoľvek predtým premietajú do moci a geopolitického vplyvu, silnej a nezávislej Únii by prospelo lepšie využívanie výskumných a inovačných zdrojov Únie a budovanie rozmanitých strategických partnerstiev.
- (17) Vzhľadom na čoraz väčšie prepojenie medzi vedou, technológiou a inováciami na jednej strane a zahraničnou a bezpečnostnou politikou na strane druhej, ako sa uvádza v mnohých politických dokumentoch Únie⁹ a významných nedávno vydaných správach¹⁰, je potrebný rámec Európskej únie pre vedeckú diplomáciu.

---

⁹ Okrem iného oznámenie Komisie o globálnom prístupe k výskumu a inováciám, COM(2021) 252 final z 18. mája 2021, a súvisiace závery Rady, 12301/21 z 28. septembra 2021; spoločné oznámenie o posilnení príspevku EÚ k multilateralizmu založenému na pravidlách, JOIN(2021) 3 final zo 17.2.2021; závery Rady o zásadách a hodnotách medzinárodnej spolupráce v oblasti výskumu a inovácie, 10125/22 z 10.6.2022; závery Rady o posilnení úlohy a vplyvu výskumu a inovácie v procese tvorby politík v Únii, 16450/23 z 8. 12. 2023; oznámenie Komisie o európskej stratégii pre výskumné a technologické infraštruktúry, COM(2025) 497 final/2 z 30. 9. 2025; spoločné oznámenie o posilnení hospodárskej bezpečnosti EÚ, JOIN(2025) 977 final z 3. 12. 2025; odporúčanie Rady z 23. mája 2024 o posilnení bezpečnosti výskumu, (Ú. v. EÚ C, C/2024/3510, 30.5.2024).

¹⁰ Enrico Letta, *Much more than a market – Speed, Security, Solidarity. Empowering the Single Market to deliver a sustainable future and prosperity for all EU Citizens* (Oveľa viac než len trh – rýchlosť, bezpečnosť, solidarita. Posilnenie jednotného trhu s cieľom zabezpečiť udržateľnú budúcnosť a prosperitu pre všetkých občanov EÚ), 2024; Európska komisia: *The future of European competitiveness. Part A, A competitiveness strategy for Europe* (Budúcnosť európskej konkurencieschopnosti. Časť A, Stratégia konkurencieschopnosti pre Európu), Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2025; Európska komisia: *Align, act, accelerate – Research, technology and innovation to boost European competitiveness* (Zosúladiť, zakročiť, zrýchliť – Výskum, technológie a inovácie na posilnenie konkurencieschopnosti Európy), Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2024; Európska komisia: *A European framework for science diplomacy – Recommendations of the EU Science Diplomacy Working Groups* (Európsky rámec pre vedeckú diplomáciu – odporúčania pracovných skupín EÚ pre vedeckú diplomáciu), Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2025.

- (18) Vďaka prepojeniu a posilneniu dialógu medzi vedou a diplomaciou zohráva vedecká diplomacia kľúčovú úlohu pri
- a) ochrane a presadzovaní demokratických hodnôt, strategických záujmov a technologickej a dátovej suverenity Únie;
  - b) posilňovaní postavenia Únie ako jedného z popredných globálnych aktérov v oblasti vedy a techniky prostredníctvom otvorenej a bezpečnej medzinárodnej vedeckej spolupráce;
  - c) zvyšovaní dôvery vo vedu, podpore využívania prognóz a vedeckého poradenstva v rozhodovacích procesoch a podpore zapájania verejnosti;
  - d) maximalizácii dosahu potenciálu Únie v oblasti výskumu a inovácií v záujme mieru, ochrany ľudských práv, multilateralizmu a medzinárodného poriadku založeného na pravidlách a
  - e) posilňovaní záväzku Únie udržateľne hospodáriť s globálnymi verejnými a spoločnými statkami, bojovať proti trojitej planetárnej kríze, ktorá pozostáva zo zmeny klímy, straty biodiverzity a znečistenia, a prispievaní k uskutočneniu Agendy OSN 2030 pre udržateľný rozvoj a dosiahnutiu cieľov udržateľného rozvoja.
- (19) Vedecká diplomacia Únie by mala:
- a) zostať pevne zakotvená v jadre hodnôt Únie stanovených v článku 2 Zmluvy o Európskej únii vrátane slobody, demokracie, rovnosti, právneho štátu a dodržiavania ľudských práv;

- b) vychádzať najmä zo zásad a hodnôt, o ktoré sa opiera medzinárodná spolupráca v oblasti výskumu a inovácií – ako sa uvádza v globálnom prístupe k výskumu a inováciám¹¹, Pakte pre výskum a inováciu v Európe¹², Marseillskej deklarácii o medzinárodnej spolupráci v oblasti výskumu a inovácií¹³ a v bruselskom vyhlásení „Viacstranný dialóg o zásadách a hodnotách medzinárodnej spolupráce v oblasti výskumu a inovácií“¹⁴, ktorými sú najmä akademická sloboda a sloboda vedeckého výskumu, vedecká excelentnosť, etika a integrita výskumu, bezpečnosť výskumu, rodová rovnosť, rovnaké príležitosti pre všetkých, rozmanitosť a inkluzívnosť, otvorená veda a otvorené údaje a tvorba politik založená na dôkazoch;
- c) byť vykonávaná pri plnom rešpektovaní príslušných právomocí vymedzených v zmluve a v súlade s vonkajšou činnosťou Únie a príslušnými programami, najmä s programom Horizont Európa.
- (20) Vedecká diplomacia by nemala slúžiť ako mechanizmus na oslabenie sankcií na úrovni Únie.
- (21) Organizácia Spojených národov pre vzdelávanie, vedu a kultúru (UNESCO) a ďalšie multilaterálne organizácie podporujú globálne a regionálne dialógy o vedeckej diplomacii, ku ktorým by Únia mala prispievať.
- (22) V záujme presadzovania svojich záujmov a zapájania štátnych i neštátnych subjektov by Únia mala v oblasti vedeckej diplomacie konať strategicky a koordinovane voči svojim globálnym partnerom a konkurentom, ktorí investujú do svojich vlastných kapacít v oblasti vedeckej diplomacie.

---

¹¹ Oznámenie Komisie o globálnom prístupe k výskumu a inováciám, COM(2021) 252 final z 18.5.2021 (odkaz).

¹² Odporúčanie Rady (EÚ) 2021/2122 z 26. novembra 2021 o Pakte pre výskum a inováciu v Európe, Ú. v. EÚ L 431, 2.12.2021.

¹³ <https://www.enseignementsup-recherche.gouv.fr/sites/default/files/2022-03/d-claration-de-marseille--17072.pdf>.

¹⁴ https://research-and-innovation.ec.europa.eu/document/download/94d6bb42-1fe7-478c-b6b4-d0be4dfb0204_en?filename=brussels-ministerial-statement-2024-02.pdf.

- (23) Je potrebné posilniť spravodlivé a vzájomne prospešné partnerstvá s krajinami globálneho Juhu, najmä v regiónoch, ktoré majú pre Úniu strategický význam, a to aj prostredníctvom iniciatív Tímu Európa v rámci stratégie Global Gateway a mechanizmov trojstrannej spolupráce, s cieľom podporiť mladých výskumných pracovníkov a cirkuláciu mozgov, posilniť vedecké kapacity, riešiť asymetrie vo výskume, podporovať spoločnú tvorbu poznatkov a riešiť spoločné globálne výzvy.
- (24) Niekoľko členských štátov vypracúva a prijíma národné stratégie v oblasti vedeckej diplomacie a posilňuje vedecko-technické kapacity svojich diplomatických služieb doma i v zahraničí.
- (25) Vzhľadom na množstvo prebiehajúcich činností je potrebné posilňovať súdržnosť a optimalizovať využívanie zdrojov vo vedeckej diplomacii, tak na úrovni Únie, ako aj členských štátov. Na tento účel je potrebná koordinácia, partnerské učenie a výmena najlepších postupov a vo vhodných prípadoch by Komisia mala členským štátom poskytovať individualizované usmernenia a pomoc, pričom by mala zohľadniť ich osobitnú situáciu a existujúce rozdiely.
- (26) Vedecká diplomacia môže prispieť k napredovaniu a dobudovaniu európskeho výskumného priestoru (EVP), a to dovnútra, ako aj vo vzťahu k jeho vonkajšiemu rozmeru. Vytvorenie rámca Európskej únie pre vedeckú diplomáciu bolo preto zahrnuté do politického programu EVP na roky 2025 – 2027¹⁵, ktorý prispieva k práci na koncepcii „piatej slobody“ – jednotného trhu pre výskum a inovácie¹⁶.

---

¹⁵ Odporúčanie Rady z 24. júna 2025 týkajúce sa politického programu európskeho výskumného priestoru na roky 2025 – 2027, Ú. v. EÚ C, C/2025/3593, 30.6.2025.

¹⁶ Enrico Letta, tamtiež.

- (27) Únia stavia na silnom odkaze iniciatív, ktoré formovali globálnu vedeckú diplomáciu, vrátane Európskej organizácie pre jadrový výskum (CERN)¹⁷ a Medzinárodného inštitútu pre aplikovanú systémovú analýzu (IIASA)¹⁸. V posledných rokoch vznikla živá európska komunita vedeckých diplomatov a odborníkov z praxe, ktorá viedla napríklad k vytvoreniu Aliancie vedeckej diplomacie EÚ¹⁹ a siete ministerstiev zahraničných vecí EÚ pre vedeckú diplomáciu a poradenstvo²⁰.
- (28) Únia a jej členské štáty by sa preto mali etablovať ako svetoví lídri vedeckej diplomacie s cieľom brániť svoje vlastné záujmy, presadzovať európske hodnoty a slúžiť globálnemu verejnému záujmu.
- (29) Na účely tohto odporúčania:
- a) „veda“ je systematické štúdium štruktúry a správania fyzického a sociálneho sveta prostredníctvom pozorovania, experimentovania, analýz, interpretácie a testovania teórií na základe získaných empirických dôkazov. Zahŕňa prírodné vedy, technológiu, inžinierstvo, matematiku a medicínu, ako aj spoločenské a humanitné vedy a umenie a zahŕňa základný aj aplikovaný výskum vo verejnom aj súkromnom sektore;
  - b) „diplomacia“ je budovanie medzinárodných vzťahov štátnymi a neštátnymi aktérmi mierovými prostriedkami, ako je dialóg a rokovania, a to aj prostredníctvom zástupcov v zahraničí;
  - c) „vedecká diplomacia“ je priame alebo nepriame využívanie vedy, vedeckých dôkazov a vedeckej spolupráce na poskytovanie podkladov pre zahraničnú politiku a jej podporu na rôznych úrovniach, ako aj využívanie diplomacie na podporu a presadzovanie medzinárodnej spolupráce a vedeckého pokroku.

---

¹⁷ <https://home.cern/>.

¹⁸ <https://iasa.ac.at/>.

¹⁹ <https://www.science-diplomacy.eu/>.

²⁰ https://research-and-innovation.ec.europa.eu/strategy/strategy-research-and-innovation/europe-world/international-cooperation/science-diplomacy_en#eu-ministries-of-foreign-affairs-science-diplomacy-and-advice-network.

- (30) Toto odporúčanie nezasahuje do právomocí členských štátov v žiadnej oblasti politiky, vrátane zahraničnej a bezpečnostnej politiky, ani do autonómie a nezávislosti vedeckých inštitúcií.

TÝMTO ODPORÚČA, ABY ČLENSKÉ ŠTÁTY pri plnom rešpektovaní subsidiarity, proporcionality, inštitucionálnej autonómie a akademickej slobody a v súlade s vnútroštátnymi špecifikami členských štátov, ich rôznymi východiskovými pozíciami a právomocami podľa zmluvy a s prihliadnutím na potrebu optimalizovať zdroje na úrovni Únie aj členských štátov prijali tieto strategické, operačné a podporné opatrenia:

Strategické opatrenia

1. uznať význam vedeckej diplomacie ako súčasť svojej politiky v oblasti výskumu a inovácií a zahraničnej a bezpečnostnej politiky a jej prínos pre spoločnú zahraničnú a bezpečnostnú politiku a spoločnú bezpečnostnú a obrannú politiku tým, že uznajú jej potenciál v príslušných politických stratégiách;
2. v spolupráci s Komisiou maximalizovať vplyv vedeckej diplomacie na presadzovanie hodnôt Únie vrátane slobody, demokracie, rovnosti, právneho štátu a dodržiavania ľudských práv, ako aj mieru a multilateralizmu;
3. uznať potenciál vedeckej diplomacie pri podpore činností medzinárodnej spolupráce v oblasti vedy, výskumu a inovácií a využívať činnosti vedeckej diplomacie na to, aby sa Únia stala svetovým lídrom v oblasti akademickej slobody, slobody vedeckého výskumu, otvorenej vedy a otvorenej a bezpečnej medzinárodnej spolupráce v oblasti výskumu, technológií a inovácií, a to aj prostredníctvom iniciatívy „Vyberte si Európu pre vedu“ na základe prístupu „Tím Európa“ a prostredníctvom pridruženia tretích krajín k programu Horizont Európa a programu Euratomu;

4. v spolupráci s Komisiou využívať vedeckú diplomáciu na sledovanie záujmov Únie týkajúcich sa konkurencieschopnosti, odolnosti, prosperity a spoločenského blaha, napríklad s cieľom lepšie využiť príležitosti, ktoré ponúkajú partnerstvá s Úniou, a to aj prostredníctvom stratégie Global Gateway²¹, presadzovať európske technológie, podporovať úlohu Únie pri stanovovaní globálnych technických noriem, ako aj technologickú a dátovú suverenitu Únie na základe reciprocity z hľadiska otvorenosti a zdieľania údajov;
5. v spolupráci s Komisiou podporovať interdisciplinárny a transdisciplinárny dialóg na úrovni Únie, na vnútroštátnej a nižšej úrovni medzi rôznymi aktérmi vedeckej diplomacie o tom, ako čo najlepšie zladit' vedecké ciele so záujmami zahraničnej a bezpečnostnej politiky, najmä s ohľadom na potrebu: a) posúdiť vplyv obmedzení na medzinárodnú vedeckú spoluprácu; b) identifikovať a zmierniť bezpečnostné riziká týkajúce sa ekonomiky a výskumu, najmä v oblasti kritických a citlivých technológií; a c) preskúmať a využiť potenciál vedeckej diplomacie na prípravu pôdy pre opatrenia v oblasti výskumu a inovácií a zahraničnej a bezpečnostnej politiky;
6. v spolupráci s Komisiou a s náležitým ohľadom na bezpečnostné obavy súvisiace s technológiami dvojakého použitia a inými citlivými technológiami určiť konkrétne oblasti, v ktorých sa vedecká diplomacia môže využívať ako nástroj budovania dôvery na udržiavanie a podporu dialógu s tretími krajinami, keď sa to považuje za prospešné a v súlade so zahraničnou a bezpečnostnou politikou, a zároveň zabezpečiť, aby takýto dialóg nevedol k neoprávnenému prenosu citlivých poznatkov zahraničným vojenským alebo spravodajským službám ani neoslaboval sankcie na úrovni Únie;

---

²¹ https://commission.europa.eu/topics/international-partnerships/global-gateway_sk.

7. vždy, keď to môže priniesť pridanú hodnotu k existujúcim politickým procesom, využívať vedeckú diplomáciu na dosiahnutie pokroku pri vykonávaní Agendy 2030 Organizácie Spojených národov a cieľov udržateľného rozvoja, podporovať rozvoj a vykonávanie medzinárodných dohôd, riešiť globálne výzvy v oblasti udržateľnosti, a to aj v nestabilných a geopoliticky strategických prostrediach, ako sú Arktída, Stredozemie, východná hranica EÚ a západný Balkán, a udržateľne spravovať globálne a spoločné statky v roztrieštenom geopolitickom prostredí vrátane oblastí mimo vnútroštátnej jurisdikcie, ako sú šire moria a hlboké more, Antarktída, nízka obežná dráha Zeme, Mesiac a ďalšie nebeské objekty, ako aj spoločné statky, ako je rádiové spektrum a tmavá a tichá obloha;
8. v spolupráci s Komisiou presadzovať vedúce postavenie Únie v globálnej vedeckej diplomacii: a) zapájaním sa do diskusie o globálnej vedeckej diplomacii, ktorú podporuje UNESCO a iné medzinárodné fóra, a b) posilňovaním väzieb a budovaním spojenectiev s dôveryhodnými partnermi na celom svete, ktoré sa riadia spoločnými záujmami Únie a členských štátov a sú založené na spoločných zásadách a hodnotách v oblasti výskumu a inovácií;
9. na základe úspešných príkladov, ako je Medzinárodné stredisko synchrotrónového žiarenia pre experimentálnu vedu a aplikácie na Blízkom východe (SESAME)²², využívať vedeckú diplomáciu na uľahčenie zriaďovania a rozvoja medzinárodných výskumných infraštruktúr, a tým podporovať ambície Únie a jej schopnosť združovať aktérov;
10. v spolupráci s Komisiou etablovať európske výskumné a technologické infraštruktúry do pozície strategických aktív mäkkej moci Únie vo vedeckej diplomacii²³ a ako kľúčové hnacie sily strategickú autonómiu a vedeckú excelentnosť Únie, pričom sa využije ich potenciál prilákať najlepšie talenty, ich prínos k inováciám, prelomovému výskumu, tvorbe poznatkov, stanovovaniu noriem a výmene vyhl'adateľných, prístupných, interoperabilných a opätovne použiteľných údajov (FAIR) a ich úloha pri rozvíjaní dvojstranných a mnohostranných vzťahov;

---

²² <https://www.sesame.org.jo/>.

²³ Oznámenie Komisie o európskej stratégii pre výskumné a technologické infraštruktúry, COM(2025) 497 final/2 z 30. septembra 2025, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=COM:2025:497:REV1>.

Operačné opatrenia

11. ak ešte nie sú zavedené, zvážiť vytvorenie – na základe existujúcich štruktúr – primeraných podporných mechanizmov na koordináciu vedeckej diplomacie v rámci rôznych ministerstiev a s kľúčovými zainteresovanými stranami na rôznych úrovniach, a vo vhodných prípadoch aj vymenovaním národného koordinátora pre vedeckú diplomáciu, a preskúmaním synergii s inými odvetvovými diplomáciami, ako je napríklad diplomacia v oblasti klímy, zelená diplomacia, diplomacia v oblasti vody, oceánov, polárna diplomacia, diplomacia v oblasti vesmíru, diplomacia v oblasti energetiky a zdravia, s osobitným dôrazom na vzájomné prepojenia s technologickou a digitálnou diplomáciou, ako aj kultúrnou diplomáciou;
12. v relevantných prípadoch a po konzultácii s Komisiou zvážiť vypracovanie vnútroštátnych plánov pre akcie vedeckej diplomacie založené na záujmoch a hodnotách, ktoré sa budú v pravidelných intervaloch aktualizovať, a to na základe: a) určenia strategických tematických a geografických priorít a záujmov na únijnej, vnútroštátnej a vo vhodných prípadoch aj nižšej úrovni, na ktorých sa dohodnú príslušné zainteresované strany v oblasti vedeckej diplomacie, a b) posúdenia spoločného záujmu a príležitostí na spoluprácu medzi Úniou a krajinami mimo EÚ v konkrétnych oblastiach, a to aj prostredníctvom účasti a pridruženía v rámci programu Horizont Európa;

13. preskúmať, a v prípade potreby posilniť, mechanizmy vedeckého poradenstva a prognózovania na ministerstvách zahraničných vecí a ďalších relevantných ministerstvách s cieľom identifikovať nedostatky v kapacitách a vypracovať odporúčania na zlepšenie týchto mechanizmov vedy pre politiku, a to aj prípadným umiestnením výskumných pracovníkov²⁴ ako vedeckých poradcov do diplomatických služieb, na základe skúseností získaných z existujúcich mechanizmov vedeckého poradenstva na celosvetovej úrovni, úrovni Únie, vnútroštátnej úrovni a na nižšej ako vnútroštátnej úrovni, čím sa podporí širšie úsilie o podporu využívania vedeckých dôkazov pri tvorbe verejnej politiky²⁵, a to aj prostredníctvom akcie EVP zameranej na podporu európskej vedy pre politiku;
14. preskúmať a v náležitých prípadoch posilniť mechanizmy diplomatickej a medzinárodnej spolupráce ministerstiev pre vedu a iných príslušných štruktúr v oblasti výskumu a inovácií identifikovaním nedostatkov v kapacitách a vypracovaním opatrení na zlepšenie diplomatických zručností v rámci týchto mechanizmov, a to aj možným umiestnením skúsených diplomatických poradcov do vedeckých inštitúcií;

---

²⁴ Pozri odporúčanie Rady z 18. decembra 2023 týkajúce sa európskeho rámca na prilákanie a udržanie talentov v oblasti výskumu, inovácií a podnikania v Európe, Ú. v. EÚ C 1640, 29.12.2023.

²⁵ V súlade so závermi Rady o posilnení úlohy a vplyvu výskumu a inovácie v procese tvorby politik v Únii, 16450/23 z 8. 12. 2023.

15. pokiaľ je to možné, v spolupráci s Komisiou koordinovaným spôsobom zintenzívniť angažovanosť Únie v medzinárodných organizáciách založených na vede a ich podporu, vrátane globálnych medzivládnych vedecko-politických platforiem, a posilniť spoluprácu s mimovládnyimi medzinárodnými organizáciami pôsobiacimi v oblasti vedeckej diplomacie, ako je Medzinárodná rada pre vedu (ISC)²⁶ a Geneva Science and Diplomacy Anticipator (Ženevský vedecko-diplomatický anticipačný orgán) (GESDA)²⁷, ako aj s organizáciami pôsobiacimi v oblasti technických noriem a dohovorov;
16. v spolupráci s Komisiou vytvárať siete a synergie medzi pracovníkmi zodpovednými za oblasť vedy a techniky v diplomatických zastúpeniach Únie a členských štátov na celom svete s cieľom maximalizovať ich krátkodobý a dlhodobý vplyv a lepšie využívať existujúce zdroje vrátane vnútroštátnych sietí a digitálnych platforiem, pričom sa zachová skôr zameranie na koordináciu ako na vytváranie nových štruktúr a zabráni sa zbytočnému administratívne mu zaťaženiu;
17. podporovať v spolupráci s Komisiou dosah vedeckej diplomacie Únie uplatňovaním štruktúrovaného prístupu k vedeckej diaspóre členských štátov, a to pomocou pri vytváraní príslušných sietí v spolupráci s akademickými výmennými programami, a ďalšími existujúcimi príslušnými mechanizmami, lepším využitím vnútroštátnych a únijských sietí absolventov programov mobility Únie, ako je Združenie absolventov programu Marie Curie (Marie Curie Alumni Association)²⁸ a združenie Erasmus Mundus (Erasmus Mundus Association)²⁹, a využitím renomovaných podujatí, ktorými sa podporujú vedecké medziľudské kontakty bez ohľadu na geopolitické rozdiely;
18. vypracovať strategický prístup k ohrozeným vedeckým a výskumným pracovníkom z radov utečencov s cieľom uľahčiť ich ďalší prínos k výskumu a inováciám na základe zásad a hodnôt, ktoré Únia zastáva, pričom sa zavedú potrebné záruky;

---

²⁶ <https://council.science/>.

²⁷ <https://www.gesda.global/>.

²⁸ <https://www.mariecuriealumni.eu/>.

²⁹ <https://www.em-a.eu/>.

19. usilovať sa o účinnú spoluprácu s globálnym Juhom budovaním spravodlivých partnerstiev v oblasti vedeckej diplomacie, ktorými sa podporí prínos miestnych poznatkov a odborných znalostí k spoločným globálnym výzvam a poskytnú príležitosti na budovanie kapacít, čím sa budú riešiť aj asymetrie vo výskumných a inovačných kapacitách;

Podporné opatrenia

20. podporovať väzby medzi diplomatickými službami členských štátov na jednej strane a organizáciami vykonávajúcimi výskum, univerzitami a ďalšími inštitúciami vysokoškolského vzdelávania vrátane aliancií európskych univerzít, subjektmi financujúcimi výskum a výskumnými pracovníkmi, ako aj občianskou spoločnosťou a neštátnymi subjektmi na strane druhej, ktoré môžu otvoriť nové možnosti inovácie a posilniť globálne partnerstvá nad rámec tradičných kanálov medzi vládou a akademickou obcou;
21. v spolupráci s Komisiou podporovať rozvoj pozitívnych naratívov vedeckej diplomacie, ktoré sa opierajú o multidisciplinárny a interdisciplinárny výskum, so systematickým zahrnutím sociálnych a humanitných vied, a šírenie týchto poznatkov prostredníctvom vedeckých publikácií a komunikácie a interakcie s verejnosťou s cieľom zvýšiť dôveru vo vedu, posilniť integritu informačného priestoru, bojovať proti dezinformáciám a chrániť demokraciu, slobodu a multilateralizmus;

22. podporovať viacjazyčnosť vo vedeckej diplomácii a jazykovú rozmanitosť vo vede v súlade s odporúčaniami skupiny G20 o zapojení do vedy³⁰;
23. pri plnom rešpektovaní vnútroštátnych právomocí v oblasti vzdelávania a akademickej slobody podporovať začlenenie prvkov týkajúcich sa vedeckej diplomacie, úlohy vedy v medzinárodnej spolupráci a tvorby politík založenej na dôkazoch do príslušných programov vzdelávania a odbornej prípravy s cieľom zvýšiť informovanosť mladších generácií o prepojeniach medzi vedou, politickými opatreniami a globálnymi výzvami, napríklad podporou veľvyslancov mládeže v oblasti vedeckej diplomacie, ak je to žiaduce;
24. v spolupráci s akademickými inštitúciami zväziť poskytovanie odbornej prípravy v oblasti vedeckej diplomacie vedeckým pracovníkom a diplomatom, ako aj odborníkom pracujúcim na rozhraní medzi vedou a diplomaciou v spolupráci s príslušnými zainteresovanými stranami, a to aj prostredníctvom začlenenia modulov vedeckej diplomacie do študijných programov diplomatických akadémií a programov odbornej prípravy diplomatov pred ich vyslaním do zahraničia.

ODPORÚČA KOMISII, aby prijala tieto opatrenia, najmä na podporu vykonávania bodov 1 až 24 tohto odporúčania:

25. podporovať mapovanie aktérov, stratégií a ponúk odbornej prípravy v oblasti vedeckej diplomacie Únie a úsilia partnerov a konkurentov Únie v oblasti vedeckej diplomacie s cieľom získať prehľad o existujúcich vnútroštátnych rámcoch a v súčasnosti dostupných zdrojoch a najlepších postupoch v oblasti vedeckej diplomacie, ako aj o globálnom prostredí vedeckej diplomacie, v ktorom Únia a jej členské štáty pôsobia, čím sa prispeje aj k znižovaniu rozdielov medzi členskými štátmi;

---

³⁰ https://g7g20-documents.org/fileadmin/G7G20_documents/2025/G20/South%20Africa/Sherpa-Track/Research%20and%20Innovation%20Ministers/1%20Ministers'%20Language/Research%20and%20Innovation_Recommendations%20on%20Science%20Engagement_23.09.2025.pdf.

26. posilniť monitorovanie prelomového vývoja v oblasti výskumu, technológií a inovácií, ako je napríklad zvýšené využívanie umelej inteligencie vo vede v rámci celkovej politiky Únie v oblasti umelej inteligencie³¹, a to posúdením jeho dôsledkov pre vedeckú spoluprácu, integritu výskumu, etiku, ochranu duševného vlastníctva a konkurencieschopnosť, odolnosť a technologickú suverenitu Únie a vytváranie hodnoty v jej rámci, ako aj podporou zodpovedného, transparentného, spravodlivého a bezpečného využívania týchto technológií – s dôrazom na ľudský rozmer – na celosvetovej úrovni;
27. umožniť pravidelnú výmenu medzi vedcami a diplomatmi a s odborníkmi pôsobiacimi na rozhraní oboch uvedených oblastí prostredníctvom vytvorenia virtuálnej platformy európskej vedeckej diplomacie založenej na prístupe „Tím Európa“, a vybudovanej, ak je možné, na existujúcich úniových a vnútroštátnych platformách a sieťach, ktorá môže slúžiť na identifikáciu tém pre spoločnú činnosť v oblasti vedeckej diplomacie vo vzťahu k príslušným krajinám a regiónom v záujme Únie;
28. zriadiť v rámci existujúceho rámca EVP ad hoc kontaktnú skupinu (napr. stálu podskupinu fóra EVP pre globálny prístup), ktorú možno aktivovať ad hoc na podporu prípravy spoločnej reakcie v oblasti výskumu a inovácií, ak je to potrebné v reakcii na geopolitický vývoj, ako sú hrozby pre hospodársku bezpečnosť Únie, vojenské agresie alebo úpadok demokracie, a to aj podporou koordinovaného posudzovania rizík a plánovania pre prípad nepredvídaných udalostí v rámci medzinárodnej výskumnej spolupráce;

---

³¹ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/sk/policies/ai-office>.

29. začleniť rámec Európskej únie pre vedeckú diplomáciu do rámcového programu pre výskum a inovácie a ďalších programov Únie, vrátane výskumného a vzdelávacieho programu Euratomu, prostredníctvom podpory nástrojov, ako sú napríklad iniciatíva „Vyberte si Európu pre vedu“, pridruženie k programu Horizont Európa a medzinárodná účasť na ňom, dohody o vede a technológii, projekty Global Gateway, európsky cloud pre otvorenú vedu³², konzorciá pre európsku výskumnú infraštruktúru (ERIC)³³ a sieť Eureka³⁴, ako aj iniciatívy zamerané na konkrétne geografické regióny a témy, ako napríklad Partnerstvo pre výskum a inováciu v oblasti Stredozemia (PRIMA) na roky 2021–2027³⁵, Inovačný program AÚ – EÚ³⁶, globálne partnerstvo európskych a rozvojových krajín v oblasti klinického skúšania (EDCTP) na roky 2021–2027³⁷, Inovačná misia³⁸, a Transatlantická aliancia pre oceánsky výskum a inováciu (AAORIA)³⁹.
30. uľahčiť na základe existujúcich činností v regióne zriadenie Stredozemského centra vedeckej diplomacie, ako sa uvádza v pakte pre Stredozemie⁴⁰, ako aj vypracovať spoločné opatrenie pre vedeckú diplomáciu na Blízkom východe a s Blízkym východom v úzkej spolupráci s členskými štátmi (spoločné politické opatrenie) a podľa potreby posilniť dialógy o vedeckej diplomácii s kľúčovými multilaterálnymi a medzinárodnými partnermi, ako sú Africká únia (AÚ), Spoločenstvo štátov Latinskej Ameriky a Karibiku (CELAC), Združenie národov juhovýchodnej Ázie (ASEAN) a Stredná Ázia, ako aj s kandidátskymi krajinami EÚ a tretími krajinami pridruženými k rámcovému programu pre výskum a inovácie;

---

32 <https://eosc.eu/>.

33 <https://www.eric-forum.eu/>.

34 <https://www.eurekanetwork.org/>.

35 <https://prima-med.org/>.

36 https://research-and-innovation.ec.europa.eu/system/files/2023-07/ec_rtd_au-eu-innovation-agenda-final-version.pdf.

37 <https://www.edctp.org/>.

38 <https://mission-innovation.net/>.

39 <https://allatlanticocean.org/>.

40 Spoločné oznámenie o Pakte pre Stredozemie, JOIN(2025) 26 final zo 16.10.2025.

31. posilniť poskytovanie vedeckého poradenstva v oblasti zahraničnej a bezpečnostnej politiky, najmä prostredníctvom činností Spoločného výskumného centra Európskej komisie (JRC)⁴¹ a mechanizmu vedeckého poradenstva⁴², ako aj decentralizovaných agentúr Únie⁴³, a to aj podporou medzinárodných dialógov v spolupráci s medzinárodnými orgánmi pre vedecké poradenstvo.

VYKONÁVANIE, KOMUNIKÁCIA A PODÁVANIE SPRÁV

Odporúča sa, aby členské štáty vykonali body 1 až 24 tohto odporúčania čo najskôr v závislosti od svojej konkrétnej situácie.

Odporúča sa, aby Komisia a členské štáty informovali širokú verejnosť o význame vedeckej diplomacie.

Odporúča sa, aby Komisia monitorovala pokrok pri vykonávaní tohto odporúčania s využitím existujúcich riadiacich štruktúr EVP, najmä stálej podskupiny fóra EVP pre globálny prístup, a to v spolupráci s Európskou službou pre vonkajšiu činnosť a s využitím platformy EVP a relevantných monitorovacích nástrojov, a aby každé dva roky podávala Rade správy o pokroku pri vykonávaní tohto odporúčania v rámci dvojročného podávania správ o globálnom prístupe k výskumu a inováciám. Nie je potrebné vytvárať žiadne nové štruktúry.

Odporúča sa, aby stála podskupina fóra EVP pre globálny prístup podporovala stanovenie spoločných ukazovateľov uplatniteľných na všetkých aktéroch zapojených do vedeckej diplomacie Únie s cieľom umožniť ucelené a systematické monitorovanie ich činností a pokroku a umožniť tak účinný zber kolektívnych informácií v záujme podpory vypracovania konvergentných opatrení.

---

⁴¹ https://joint-research-centre.ec.europa.eu/index_en?prefLang=sk.

⁴² <https://scientificadvice.eu/>.

⁴³ https://www.euda.europa.eu/publications/brochures/eu-ansa_en.

V tejto súvislosti sa členské štáty vyzývajú, aby Komisii dobrovoľne, a ak sú k dispozícii, poskytovali informácie o svojich vnútroštátnych prístupoch a iniciatívach ako podklad pre uvedené činnosti Komisie v oblasti monitorovania a podávania správ.

V Bruseli

Za Radu

predseda/predsedička
